

ARTIKEL PM. WIJZIGING VAN DE WET TER VOORKOMING VAN WITWASSEN EN FINANCIEREN VAN TERRORISME

De **Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme** wordt als volgt gewijzigd:

A

Artikel 1, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. Onderdeel a, onder 1°, komt te luiden:

1°. kredietinstelling als bedoeld in artikel 1:1 van de Wet op het financieel toezicht die ingevolge artikel 1:107, tweede lid, onderdeel a, onder 1° tot en met 4°, van die wet geregistreerd is;

2. In onderdeel a, onder 9°, wordt de zinsnede “1° tot en met 8°” vervangen door: 1° tot en met 8°, 18° en 19°.

3. Onderdeel a, onder 11°, komt als volgt te luiden:

11°. natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap die als externe registeraccountant, externe accountant-administratieconsulent of belastingsadviseur beroepsactiviteiten uitoefent dan wel een natuurlijke persoon, rechtspersoon of vennootschap, voor zover die anderszins vergelijkbare activiteiten verricht;

4. Onderdeel a, onder 12°, wordt als volgt gewijzigd:

a. In subonderdeel a wordt “onroerende zaken” vervangen door: registergoederen.

b. Subonderdeel d komt te luiden:

d. het geheel of gedeeltelijk aan- of verkopen dan wel overnemen van een onderneming voor zover daardoor een persoon die niet als uiteindelijk belanghebbende van die onderneming kwalificeerde, uiteindelijk belanghebbende van die onderneming wordt;

e. Er wordt na subonderdeel e een subonderdeel toegevoegd luidende:

f. het vestigen van een recht van hypotheek op een registergoed;

5. Onderdeel b komt te luiden:

b. cliënt: degene met wie een zakelijke relatie wordt aangegaan of die een transactie laat uitvoeren;

6. Onderdeel e komt te luiden:

e. politiek prominente persoon: een persoon als bedoeld in artikel 2, eerste lid, van de Uitvoeringsrichtlijn, tenzij deze de in dat lid bedoelde functie ten minste gedurende vijf jaren niet meer heeft uitgeoefend, alsmede diens directe familieleden en naaste geassocieerden als bedoeld in artikel 2, tweede en derde lid, van de Uitvoeringsrichtlijn;

7. Onderdeel f komt te luiden:

f. uiteindelijke belanghebbende: de natuurlijke persoon die

- 1°. een belang houdt van 25 procent of meer in het kapitaal van een cliënt;
 - 2°. 25 procent of meer van de stemrechten kan uitoefenen in de algemene vergadering van een cliënt;
 - 3°. feitelijk zeggenschap kan uitoefenen in een cliënt;
 - 4°. begunstigde van 25 procent of meer van het vermogen van een cliënt is; of
 - 5°. een bijzondere zeggenschap heeft over 25 procent of meer van het vermogen van een cliënt;
- tenzij de cliënt een vennootschap is die is onderworpen aan openbaarmakingvereisten als bedoeld in richtlijn nr. 2004/109 van het Europese Parlement en de Raad van de Europese Unie van 15 december 2004 betreffende de transparantievereisten die gelden voor informatie over uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een gereguleerde markt zijn toegelaten en tot wijziging van Richtlijn 2001/334/EG (PbEU L 390), of aan voorschriften van een internationale organisatie die gelijkwaardig zijn aan die richtlijn.

8. Onderdeel h komt te luiden:

h. transitrekening: bankrekening die bij een in Nederland gevestigde bank wordt aangehouden door een bank gevestigd in een staat die geen lidstaat is en die door een cliënt van laatstbedoelde bank gedebiteerd of gecrediteerd kan worden zonder tussenkomst van de in Nederland gevestigde bank;

9. Onderdeel m komt te luiden:

m. transactie: handeling of samenstel van handelingen van of ten behoeve van een cliënt waarvan de instelling in het kader van haar dienstverlening aan die cliënt heeft kennisgenomen;

10. Onderdeel n komt te luiden:

n. ongebruikelijke transactie: transactie die op grond van artikel 15, eerste lid, als zodanig is aan te merken;

11. Onderdeel o komt te luiden:

o. melding: melding als bedoeld in artikel 16, eerste lid;

B

Artikel 3 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Een instelling verricht ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme cliëntenonderzoek. Hiertoe laat de instelling de cliënt opgave doen van diens identiteit.

2. Het tweede lid komt als volgt te luiden:

2. Het cliëntenonderzoek stelt de instelling in staat om:

- a. de cliënt te identificeren en zijn identiteit te verifiëren;
- b. de uiteindelijk belanghebbende te identificeren en op risico gebaseerde en adequate maatregelen te nemen om zijn identiteit te verifiëren, en indien de cliënt een rechtspersoon is, op risico gebaseerde en adequate maatregelen te nemen om inzicht te verwerven in de eigendoms- en zeggenschapsstructuur van de cliënt;
- c. het doel en de beoogde aard van de zakelijke relatie vast te stellen;
- d. indien de cliënt handelt ten behoeve van een trust als bedoeld in het Verdrag inzake het recht dat toepasselijk is op trusts en inzake de erkenning van trusts (Trb. 1985, 141), op risico gebaseerde en adequate maatregelen te nemen om inzicht te verwerven in de eigendoms- en zeggenschapsstructuur van de trust. Daartoe laat de instelling de cliënt opgave doen van de identiteit van de instellers en de trustee van de trust. De instelling verifieert de identiteit van deze personen. De instelling identificeert de uiteindelijk belanghebbende van de trust en neemt op risico gebaseerde en adequate maatregelen om zijn identiteit te verifiëren;
- e. een voortdurende controle op de zakelijke relatie en de tijdens de duur van deze relatie verrichte transacties uit te oefenen, teneinde te verzekeren dat deze overeenkomen met de kennis die de instelling heeft van de cliënt en diens risicoprofiel, met in voorkomend geval een onderzoek naar de bron van het vermogen van de cliënt of de trust;
- f. vast te stellen of de natuurlijke persoon die stelt de cliënt te vertegenwoordigen daartoe bevoegd is;
- g. vast te stellen of de cliënt voor zichzelf optreedt dan wel voor een derde;
- h. in voorkomend geval, de natuurlijke persoon, bedoeld in onderdeel f, opgave laten doen van zijn identiteit en deze te verifiëren;
- i. in voorkomend geval, indien een cliënt geen natuurlijke persoon is, van alle natuurlijke personen die de rechtspersoon of juridische entiteit bij de instelling vertegenwoordigen de identiteit te verifiëren en de naam, de voornamen, de geboortedatum en het document aan de hand waarvan hun identiteit is geverifieerd, te registreren.

3. In het derde lid wordt na onderdeel d het woord “of” geschrapt.

4. Aan het derde lid worden, onder vervanging van de punt aan het einde van onderdeel e door een puntkomma, twee onderdelen toegevoegd, luidende:

f. indien er, gelet op de staat waarin een cliënt is gevestigd of zijn zetel heeft, een verhoogd risico op witwassen of het financieren van terrorisme bestaat; of

g. indien zij in of vanuit Nederland een incidentele transactie verricht ten behoeve van de cliënt of de trust inhoudende een geldovermaking als bedoeld in artikel 2, zevende lid, van Verordening (EG) Nr. 1781/2006 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 15 november 2006.

5. Het vijfde lid komt te luiden:

5. Het eerste tot en met het vierde lid is niet van toepassing op trustkantoren als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, onder 10°, voor zover zij diensten verlenen als bedoeld in artikel 1, onderdeel d, van de Wet toezicht trustkantoren.

6. Onder vernummering van het zesde lid tot het zevende lid wordt er een lid ingevoegd luidende:

6. Een instelling draagt er zorg voor dat de gegevens die ingevolge het tweede lid zijn verzameld over de cliënt en, in voorkomend geval, over de trust actueel gehouden worden.

7. Het achtste lid komt te luiden:

8. Onze Minister kan op verzoek van een instelling, al dan niet voor bepaalde tijd, aan die instelling ontheffing verlenen van het eerste of tweede lid. Aan een ontheffing kunnen beperkingen worden gesteld en voorwaarden worden verbonden.

C

Artikel 4 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt de zinsnede “onderdelen a en b” vervangen door: onderdelen a tot en met g.
2. In het tweede lid vervalt de zinsnede “indien van toepassing,”.
3. In het derde tot en met vijfde lid, vervalt telkens de zinsnede “en tweede”.

D

Artikel 5 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Het is een instelling verboden een zakelijke relatie aan te gaan met of een transactie uit te voeren voor een cliënt, tenzij:

a. zij zelf ten aanzien van die cliënt onderzoek heeft verricht conform artikel 3, of ten aanzien van die cliënt onderzoek is verricht conform artikel 3 of op daarmee overeenkomende wijze door:

1°. een instelling als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 11° tot en met 13°, met zetel in Nederland of een andere lidstaat; of

2°. een instelling als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 1° tot en met 3°, 5° tot en met 8°, 10°, 18° of 19°, of een bijkantoor daarvan met zetel onderscheidenlijk vestigingsplaats in Nederland of een andere lidstaat; of

3°. een instelling als bedoeld onder 2°, met zetel in een door de Minister van Financiën aangewezen staat die geen lidstaat is, in welke staat wettelijke voorschriften van toepassing zijn die gelijkwaardig zijn aan het bepaalde in de artikelen 3, tweede lid, derde lid, aanhef en onderdelen a tot en met h, en zesde lid, en artikel 8, eerste lid, en er toezicht wordt uitgeoefend op de naleving van die voorschriften, of een bijkantoor van de instelling in Nederland;

b. dit onderzoek heeft geleid tot het in artikel 3, tweede lid, aanhef en onderdelen a, b, c, e en f bedoelde resultaat; en

c. de instelling beschikt over alle identificatie- en verificatiegegevens en overige gegevens en bescheiden inzake de identiteit van de cliënt, de uiteindelijk belanghebbende en de natuurlijke persoon bedoeld in artikel 3, tweede lid, onderdelen d of f.

2. Onder vernummering van het tweede en derde lid tot het derde en vierde lid wordt na het eerste lid een lid ingevoegd, luidende:

2. Indien een instelling met betrekking tot een zakelijke relatie niet kan voldoen aan artikel 3, eerste en tweede lid, aanhef en onderdelen a, b, c, e en f beëindigt de instelling die zakelijke relatie.

3. Er wordt een lid toegevoegd luidende:

5. Een instelling overweegt een melding te doen indien het cliëntenonderzoek niet leidt tot het in het eerste lid, onderdeel b, bedoelde resultaat.

E

Artikel 6, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. De aanhef komt als volgt te luiden:

1. Onverminderd het in artikel 8 bepaalde, kan een instelling artikel 3, eerste lid, derde lid, aanhef en onderdelen a, b, d, e, f, g en h en artikel 4, eerste lid, achterwege laten ten aanzien van de volgende cliënten:

2. Onderdeel b, komt als volgt te luiden:

b. een instelling als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 1° tot en met 8°, 18° en 19° met zetel in een staat die geen lidstaat is, indien in die staat op de instelling wettelijke voorschriften van toepassing zijn die gelijkwaardig zijn aan het bepaalde in de artikelen 3, tweede lid, derde lid, aanhef en onderdelen a tot en met g, vierde en zesde lid, en artikel 8, eerste lid, en er toezicht wordt uitgeoefend op de naleving van die voorschriften;

F

Artikel 8 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt na “een zakelijke relatie of transactie naar haar aard” een zinsnede ingevoegd luidende: of in verband met de staat van herkomst van de cliënt of degene die de transactie laat uitvoeren,.

2. Het vierde lid wordt als volgt gewijzigd:

a. in de aanhef na “cliënt” ingevoegd: of de uiteindelijk belanghebbende, en komt de zinsnede “die niet in Nederland woont” telkens te vervallen.

b. onderdeel b, komt te luiden:

b. zij adequate maatregelen treft om de bron van het vermogen van de politiek prominente persoon en de fondsen die bij de zakelijke relatie of de transactie gebruikt worden vast te stellen; en

3. Aan het artikel wordt een lid toegevoegd luidende:

5. Indien de cliënt of een uiteindelijk belanghebbende gedurende de zakelijke relatie een politiek prominent persoon wordt, voldoet de instelling binnen een redelijke termijn aan het vierde lid.

G

Artikel 9 vervalt.

H

In artikel 11, derde lid, wordt na “in het internationaal verkeer gebruikelijke documenten” toegevoegd:
uit onafhankelijke bron.

I

De titel van paragraaf 3.1 komt te luiden:

3.1 De Financiële inlichtingen eenheid

J

Het eerste lid van artikel 12 komt te luiden:.

1. Er is een Financiële inlichtingen eenheid.

K

In de artikelen 12, derde, vierde en vijfde lid, 13, onderdeel h, 14, eerste en derde lid, 16, eerste lid, 17, tweede lid, en 25 wordt “het meldpunt” vervangen door “de Financiële inlichtingen eenheid ” en in artikel 13, aanhef, en 18, eerste lid, wordt “Het meldpunt” vervangen door: De Financiële inlichtingen eenheid.

L

In artikel 13 komt onderdeel c te luiden:

c. een instelling berichten over de ontvangst van een melding, de ontvangst van nadere gegevens of inlichtingen, alsmede over trends en fenomenen die naar voren komen uit ontvangen meldingen;

M

Artikel 14 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het tweede lid komt te luiden:

2. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de categorieën van personen waarover de Financiële inlichtingen eenheid gegevens verwerkt, de gegevensverstrekking, koppelingen en verbanden met andere verzamelingen van persoonsgegevens, de bewaring en vernietiging van gegevens en de protocolplicht.

2 Aan het artikel wordt een lid toegevoegd luidende:

4. Bij ministeriële regeling kan Onze Minister van Justitie een of meer van de hem op grond van het vorige lid toekomende bevoegdheden mandateren aan het hoofd van de Financiële inlichtingen eenheid.

N

Artikel 16 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “binnen veertien dagen” vervangen door: onverwijld.

2. In het tweede lid wordt in onderdeel d “een transactie” vervangen door “de transactie”.

O

Artikel 17, eerste lid komt te luiden:

1. De Financiële inlichtingen eenheid kan ten behoeve van de uitvoering van haar taak als bedoeld in artikel 13, onderdeel b, bij de instelling die een melding heeft gedaan, alsmede bij de instelling die bij een transactie is betrokken waarover de Financiële inlichtingen eenheid gegevens heeft verzameld, nadere inlichtingen vragen.

P

In artikel 19 wordt als volgt gewijzigd in het eerste lid na “de artikelen 16 en 17” ingevoegd “te goeder trouw” en in het tweede lid na “inlichtingen die zijn verstrekt”: te goeder trouw en.

Q

Artikel 20 komt te luiden:

Artikel 20

1. De instelling die te goeder trouw op grond van artikel 16 een melding heeft gedaan of op grond van artikel 17 nadere inlichtingen heeft verstrekt, is niet aansprakelijk voor enige schade die een derde dientengevolge lijdt.
2. Het eerste lid is van overeenkomstige toepassing ten aanzien van personen die werkzaam zijn voor een instelling die inlichtingen heeft verstrekt als omschreven in het eerste lid of die daaraan hebben meegewerkt.

R

Artikel 23 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Een instelling die ingevolge artikel 16 een melding doet of die ingevolge artikel 17 nadere inlichtingen verstrekt, is verplicht tot geheimhouding hiervan, alsmede van het gegeven dat deze melding of verstrekking aanleiding kan geven tot nader onderzoek, behoudens voor zover uit deze wet de noodzaak tot bekendmaking voortvloeit.

2. Het vierde lid komt te luiden:

4. Het eerste lid is niet van toepassing op mededelingen:

1°. van een instelling aan een andere instelling die behoort tot dezelfde groep en is gevestigd in een lidstaat of een derde land;

2°. tussen instellingen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 11° tot en met 13°, gevestigd in een lidstaat of een derde land, die hun werkzaamheden, al dan niet als werknemer, uitoefenen binnen eenzelfde rechtspersoon of netwerk, en;

3°. van een instelling als bedoeld in artikel 1, eerste lid, onderdeel a, onder 1 tot en met 3, 5 tot en met 9, 11° tot en met 13° aan een instelling behorende tot dezelfde categorie, voor zover:

a. de mededeling betrekking heeft op een cliënt van beide instellingen en een transactie waarbij beide instellingen betrokken zijn;

b. de andere instelling is gevestigd in een lidstaat of een derde land dat eisen stelt die gelijkwaardig zijn op het gebied van het beroepsgeheim en de bescherming van persoonsgegevens;

c. de mededeling uitsluitend is bedoeld ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme.

3. Er wordt een nieuw lid toegevoegd luidende:

6. Voor de toepassing van het vierde lid wordt verstaan onder:

1°. groep: een groep, als omschreven in artikel 2, punt 12, van Richtlijn 2002/87 EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2002 betreffende het aanvullende toezicht op kredietinstellingen, verzekeringsondernemingen en beleggingsondernemingen in een financieel conglomeraat;

2°. netwerk: de grotere structuur waartoe de persoon behoort en die eigendom, beheer en controle op de naleving van de verplichtingen gezamenlijk deelt;

3°. derde land: een land dat eisen stelt die gelijkwaardig zijn aan de eisen gesteld bij of krachtens deze wet en waar toezicht wordt uitgeoefend op de naleving van die voorschriften.

S

Artikel 24, vierde lid komt te luiden:

4. Ten aanzien van personen die op grond van het eerste of derde lid zijn belast met het toezicht op de naleving van deze wet of verordening nr. 2006/1781/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler, zijn de bepalingen van hoofdstuk 5, afdeling 5.2, van de Algemene wet bestuursrecht van overeenkomstige toepassing.

T

Artikel 26, wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “3, eerste tot en met derde en zevende lid” vervangen door “3, eerste tot en met derde, zesde en achtste lid”, wordt “5, eerste en derde lid” vervangen door “5, eerste, tweede en vierde lid”, wordt “8, 10, tweede lid” vervangen door “8, 9, eerste en tweede lid, 10, tweede lid”, en wordt “33, 34 en 35 van deze wet” vervangen door: 33, 34, 35 en 38 van deze wet.
2. Het tweede lid alsmede de aanduiding “1.” voor het eerste lid vervallen.

U

Artikel 27, eerste lid, wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid wordt “3, eerste tot en met derde en zevende lid” vervangen door “3, eerste tot en met derde, zesde en achtste lid”, wordt “5, eerste en derde lid” vervangen door “5, eerste, tweede en vierde lid”, wordt “8, 10, tweede lid” vervangen door “8, 9, eerste en tweede lid, 10, tweede lid”, en wordt “33, 34 en 35 van deze wet” vervangen door: 33, 34, 35 en 38 van deze wet.
2. Het tweede lid alsmede de aanduiding “1.” voor het eerste lid vervallen.

V

Artikel 31 wordt als volgt gewijzigd:

1. In het eerste lid vervalt “, artikel 27, derde lid,” .
2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Voor de toepassing van dit hoofdstuk komen de bevoegdheden van Onze Minister van Financiën toe aan:

- a. het college van toezicht, bedoeld in artikel 36a, eerste lid, van de Advocatenwet, voor zover het betreft het toezicht op de naleving van deze wet door advocaten;
- b. het Bureau Financieel Toezicht, bedoeld in artikel 110, eerste lid, van de Wet op het notarisambt, voor zover het betreft het toezicht op de naleving van deze wet door notarissen, toegevoegd notarissen en kandidaat-notarissen.

W

Artikel 33, wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid wordt als volgt gewijzigd:

a. De aanhef komt te luiden:

Een instelling die op grond van deze wet de cliënt opgave heeft laten doen van zijn identiteit en deze heeft geverifieerd, of bij wie de cliënt is geïntroduceerd conform de procedure van artikel 5, legt op opvraagbare wijze de volgende gegevens vast:

b. Aan onderdeel c wordt een subonderdeel toegevoegd luidende:

4°. het adres met huisnummer, de postcode, de plaats van vestiging en het land van statutaire zetel.

c. Aan het eerste lid, wordt een onderdeel toegevoegd luidende:

d. indien van toepassing, de identiteit van de uiteindelijk belanghebbende en de wijze waarop deze identiteit is geverifieerd.

2. Onder vernummering van het tweede lid tot het derde lid wordt een nieuw lid ingevoegd luidende:

2. Indien een cliënt handelt ten behoeve van een trust in de zin van artikel 2 van het Verdrag inzake het recht dat toepasselijk is op trusts en inzake de erkenning van trusts (Trb. 1985, 141) legt een instelling tevens op opvraagbare wijze de volgende gegevens vast van de instellers, de trustee en de begunstigden:

1°. ingeval van natuurlijke personen: de gegevens bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, subonderdelen 1° en 2°;

2°. ingeval van naar Nederlands recht opgerichte rechtspersonen: de gegevens bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, subonderdelen 1° en 2°;

3°. ingeval van buitenlandse rechtspersonen: de gegevens bedoeld in het eerste lid, onderdeel c, subonderdelen 1° en 2°;

3. Het derde lid komt te luiden:

3. Een instelling bewaart de gegevens, bedoeld in het eerste en tweede lid en legt die gegevens vast gedurende vijf jaar na het tijdstip van het beëindigen van de zakelijke transactie of na het uitvoeren van de desbetreffende transactie.

4. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

4. De Financiële inlichtingen eenheid kan, in geval van een zwaarwegend belang gerelateerd aan haar taak als bedoeld in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, aan een instelling een aanwijzing geven om

gegevens als bedoeld in het eerste of tweede lid, met betrekking tot specifieke transacties of personen, te bewaren tot maximaal vijf jaar na de in het derde lid gestelde termijn.

X

Artikel 34 komt te luiden:

Artikel 34

1. Een instelling bewaart de gegevens, bedoeld in artikel 16, tweede lid, en legt deze vast, zodanig dat die gegevens opvraagbaar en per transactie reconstrueerbaar zijn gedurende vijf jaar na het tijdstip van het doen van de melding.
2. De Financiële inlichtingen eenheid kan, in geval van een zwaarwegend belang gerelateerd aan haar taak als bedoeld in artikel 13, eerste lid, onderdeel a, aan een instelling een aanwijzing geven om gegevens als bedoeld in het eerste of tweede lid, met betrekking tot specifieke transacties of personen, te bewaren tot maximaal vijf jaar na de in het derde lid gestelde termijn.

Y

Artikel 35 komt te luiden:

Artikel 35

1. Een instelling draagt er zorg voor dat haar werknemers, voor zover relevant voor de uitoefening van hun taken, bekend zijn met de bepalingen van deze wet en periodiek opleidingen genieten die hen in staat stellen een ongebruikelijke transactie te herkennen en een cliëntenonderzoek goed en volledig uit te voeren.
2. Een instelling treft adequate maatregelen ter voorkoming van risico's op witwassen en het financieren van terrorisme die kunnen ontstaan door het gebruik van nieuwe technologieën in het economische en betalingsverkeer.

Z

Artikel 38 wordt als volgt gewijzigd:

1. Het eerste lid komt te luiden:

1. Cliënten die reeds op grond van de Wet identificatie bij dienstverlening zijn geïdentificeerd of ten aanzien van wie geen verplichting tot identificatie op grond van die wet was vereist moeten binnen een redelijke termijn na inwerkingtreding van deze wet geïdentificeerd worden op zodanige wijze dat de instelling voldoet aan het in artikel 3, tweede lid, bepaalde.

2. Er wordt een lid toegevoegd, luidende:

3. Onverminderd artikel 8, vierde lid, draagt een instelling er zorg voor dat een persoon als bedoeld in artikel 8, vierde lid, onderdeel a, beslist omtrent het voortzetten van de zakelijke relatie met cliënten als bedoeld in het eerste lid.

Toelichting Wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

1. Inleiding

De voorgestelde wijzigingen zien op aanvulling en verbetering van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft).

De Wwft is 1 augustus 2008 in werking getreden. Bij gelegenheid van de implementatie van de derde witwasrichtlijn, die zou zorgen voor een forse uitbreiding van de tot dan toe geldende Wet identificatie dienstverlening en Wet melding ongebruikelijke transacties, is gekozen voor samenvoeging van beide genoemde wetten. Hiermee kon de inzichtelijkheid van de regelgeving ter voorkoming van witwassen en terrorismefinanciering worden verbeterd en de toepassing vergemakkelijkt, hetgeen een positief effect had op de administratieve lasten.

De bestrijding van witwassen en financieren van terrorisme is een dynamisch proces. Criminelen verzinnen steeds nieuwe manieren om te proberen hun met het plegen van misdaad behaalde winsten te integreren in de legale economie. Dit noodzaakt tot periodieke aanvulling en aanpassing van de wet- en regelgeving. Zo is de Wwft reeds op enkele technische punten gewijzigd door de Wijzigingswet financiële markten 2010 (Stb. 2011, 248). In dit voorstel volgt wederom een aantal aanpassingen, waarvan nut en noodzaak onderwjl is gebleken.

Van overheidszijde wordt continu gezocht naar vervolmaking van de maatregelen ter voorkoming van witwassen. Daarnaast kan op basis van ervaring het toezicht op de naleving van de voorschriften steeds doelgerichter plaatsvinden. In dit perspectief speelt ook de wederzijdse evaluatie van de maatregelen ter bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering een grote rol. De evaluaties waaraan ook het Nederlandse stelsel wordt onderworpen, zien voornamelijk op toetsing van de effectiviteit van het instrumentarium.

Nederland is in 2010 geëvalueerd in het kader van de derde wederzijdse evaluatie ronde van de Financial Action Task Force (FATF). De FATF, ingesteld door de G-8, vervult internationaal een voortrekkersrol in de strijd tegen witwassen en financiering van terrorisme. De FATF heeft 40 aanbevelingen ter bestrijding van witwassen opgesteld en 9 aanbevelingen ter bestrijding van de financiering van terrorisme. Deze aanbevelingen worden periodiek aangepast en aangescherpt, en vormen het corpus van de wederzijdse evaluaties die plaatsvinden van aan de FATF deelnemende landen.

In het evaluatierapport over de derde wederzijdse evaluatie van Nederland werden enkele tekortkomingen in de Wwft gesignaleerd. Deze hadden onder meer betrekking op elementen van het cliëntenonderzoek dat instellingen, die onder de reikwijdte van de Wwft vallen, moeten uitvoeren. Hierbij wordt opgemerkt dat bepaalde tekortkomingen het gevolg zijn van de discrepantie tussen de

aanbevelingen van de FATF en de EU-regelgeving inzake witwassen, welke laatste de directe basis vormt voor de Nederlandse regelgeving ter voorkoming van witwassen. Een aantal aanpassingen van de Wwft in dit wetsvoorstel strekt ertoe tegemoet te komen aan de aanbevelingen van de FATF. Gevolg geven aan alle aspecten van het rapport zou een forse toename van de administratieve lasten opleveren. Daarom is de nadruk gelegd op die punten waarop de wet tevens ook niet volledig lijkt aan te sluiten bij de derde witwasrichtlijn, of waar verbetering van het stelsel zich anderszins opdringt. De Tweede Kamer is over de gevolgen van het FATF-rapport reeds per brief van 4 maart 2011 (nr. 2011D10952) geïnformeerd door de Minister van Financiën en de Minister van Veiligheid en Justitie.

2. Artikelsgewijze toelichting

ARTIKEL XX. Wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme

(Onderdeel A)

De wijziging van het begrip “kredietinstelling” zoals gedefinieerd in artikel 1, eerste lid, onder 1°, van de Wwft betreft een zuiver technische aanpassing. In de verwijzing naar de Wet op het financieel toezicht ontbreekt thans de hoofdstukaanduiding van die wet. In onderdeel b wordt een omissie geadresseerd en worden de bijkantoren van betaaldienstverleners toegevoegd aan de lijst van instelling die onder de Wwft vallen.

Voorts wordt geregeld dat de normadressering voor de (externe) registeraccountants (RA) en de (externe) accountants-administratieconsulenten (AA) wordt aangepast, dit mede op verzoek van de brancheorganisaties zelf. Voorheen kon alleen de individuele RA of AA worden aangesproken. Concreet wordt geregeld dat ook de organisatie waarbij een AA of RA is aangesloten in het vervolg als instelling kwalificeert. Zodoende wordt rekening gehouden met de bestaande praktijk waarbij het een individuele RA of AA werkzaam in een accountantsorganisatie vaak niet wordt toegestaan een ongebruikelijke transactie zelf te melden: eerst dient intern gemeld te worden, ook in de gevallen waarin nog twijfel bestaat omtrent het ongebruikelijk karakter van de transactie. Het is dan doorgaans aan de compliance afdeling van de organisatie om te beslissen of daadwerkelijk gemeld dient te worden. De redenen om niet tot melding over te gaan worden vastgelegd en zijn voor de toezichthouder inzichtelijk. Door de organisatie ook als normadressant op te nemen kan de toezichthouder een accountantsorganisatie aanspreken op ontoereikend beleid inzake het melden van ongebruikelijke transacties. Dat is ook efficiënter dan alleen individuele RA's en AA's aan te spreken. Voor andere beroepsgroepen, zoals bijvoorbeeld de juridische dienstverleners, wordt in de wet al rekening gehouden met deze staande praktijk van samenwerkingsverbanden.

De aanpassing van artikel 1, eerste lid, onder 12°, strekt tot uitbreiding van de reikwijdte van de wet tot alle registergoederen. Thans is de werking van de Wwft beperkt tot onroerende zaken. Dit betekent

dat voortaan ongebruikelijke transacties waarbij geregistreerde vliegtuigen of geregistreerde schepen worden verkocht ook gemeld dienen te worden.

Voorts wordt geëxpliciteerd dat ook advies of bijstand ten behoeve van de aankoop of overname van *een deel* van een onderneming ook onder de meldingsplicht valt. Thans wordt in de wet gesproken over het bijstand verlenen bij het aan- en verkopen, dan wel overnemen van ondernemingen. In de praktijk worden echter met regelmaat ook delen van ondernemingen aangekocht, verkocht, of overgenomen, hetgeen onterecht geen meldingsplicht leek op te leveren. Met de term “gedeeltelijk” wordt bedoeld op een deel van een onderneming dat zodanig substantieel is dat door de transactie een persoon toetreedt tot de kring van uiteindelijk belanghebbenden van die onderneming. Bij overdracht van (een deel van) een onderneming zal dit met name het geval zijn waar een natuurlijke persoon een belang verwerft van 25 procent of meer in het kapitaal van de onderneming of 25 procent of meer van de stemrechten in de algemene vergadering van de onderneming kan uitoefenen. Ten slotte wordt advies of bijstand ten behoeve van het vestigen van een recht van hypotheek zonder bijkomende levering als meldingsplichtige dienst voor de juridische beroepsbeoefenaren opgenomen. De reden hiervan is dat de levering van een registergoed bij een andere notaris kan worden ondergebracht dan de notaris die de hypotheekakte opmaakt; dit laat ruimte voor constructies waarmee de meldingsplicht kan worden ontweken.

Volgens de huidige definitie wordt als “cliënt” aangemerkt de natuurlijke persoon of rechtspersoon met wie een zakelijke transactie wordt aangegaan of die een transactie laat uitvoeren. In de praktijk blijkt dat verwarring kan ontstaan in gevallen waarin een entiteit optreedt die geen rechtspersoon is, noch op het eerste oog een natuurlijk persoon is; bijvoorbeeld een vennootschap onder firma. In het geval van de vennootschap onder firma zijn de natuurlijke personen of rechtspersonen die samen de vennootschap vormen aan te merken als cliënten. Het cliëntenonderzoek dient dan ook gericht te zijn op die personen. De onderhavige wijziging strekt ertoe dit te bevestigen.

De definitie van politiek prominent persoon (PEP) wordt aangepast op het punt van de duur van het tijdsverloop sinds de beëindiging van de uitoefening van de desbetreffende politiek prominente functie door de persoon. In de huidige definitie hoeft een persoon die ten minste één jaar niet meer actief is geweest als politiek prominent persoon niet meer als PEP te worden aangemerkt. Er is aanleiding om deze termijn te verlengen, omdat een PEP ook na ommekomst van een jaar nog over vermogen kan beschikken dat door illegale activiteiten is verkregen. In internationaal verband wordt aangeraden om de definitie van PEP per geval geheel risico-gebaseerd te laten invullen door instellingen. Een dergelijke benadering vergt echter een voortdurend onderzoek ten aanzien van elke cliënt die ooit als PEP kon worden aangemerkt, hetgeen een aanzienlijke verzwaring van de administratieve lasten zou betekenen. Alles afwegende is hier gekozen voor een verlenging van de bedoelde termijn tot vijf jaar. Er rust in alle gevallen een onderzoeksplicht op de instelling naar eventuele “naast geassocieerden” van de PEP.

Voorgesteld wordt middels onderdeel f om de definitie van uiteindelijk belanghebbende aan te passen. Dit hangt samen met de voorgestelde wijziging van het cliëntbegrip. De nieuwe definitie sluit beter aan bij de definitie in artikel 3, zesde lid, van de derde witwasrichtlijn en verbetert de leesbaarheid van de definitie. Daarnaast wordt geëxpliciteerd dat de natuurlijke persoon moet worden achterhaald die begunstigde is van 25 procent of meer van het vermogen van een stichting of trust. Het element “natuurlijke persoon” ontbreekt in de huidige definitie in de wet die daardoor op dat punt afwijkt van de derde witwasrichtlijn. Verder is rekening gehouden met het wetsvoorstel Invoeringswet vereenvoudiging en flexibilisering bv-recht waarin de term aandeelhoudersvergadering wordt aangepast tot algemene vergadering.

De aanpassing van de definitie van transitrekening houdt verband met de formulering van de voorwaarden waaronder een Nederlandse bank een correspondentbankrelatie mag aangaan, in artikel 8, derde lid. Met de aanpassing is beoogd tot uitdrukking te brengen dat de voorwaarde gesteld in onderdeel e – cliëntenonderzoek door de buitenlandse bank – ziet op de cliënt van die buitenlandse bank die direct toegang heeft tot de rekening die deze bank aanhoudt bij de Nederlandse bank.

Voorgesteld wordt om de definitie van transactie te wijzigen om beter tot uitdrukking te brengen wanneer een instelling dient te melden. Uit recente jurisprudentie blijkt dat in de praktijk onduidelijkheid bestaat over in hoeverre een meldingsplicht bestaat voor instellingen die een ongebruikelijke transactie constateren die geen deel uitmaken van de dienstverlening door de instelling (vgl. College van Beroep voor het Bedrijfsleven 23 november 2009, LJN: BK4209). Met de nieuw gekozen definitie is beoogd duidelijk te maken dat een in het kader van de door de instelling verleende dienstverlening geconstateerde ongebruikelijke transactie van de cliënt, of van een derde ten behoeve van de cliënt, altijd moet worden gemeld. Onder de voorgestelde definitie van transactie vallen alle ‘handelingen of samenstellingen van handelingen’ waarvan de melder kennisneemt in het kader van zijn dienstverlening aan een cliënt. Het is voor de meldingsplicht in beginsel niet relevant wanneer die ongebruikelijke transactie heeft plaatsgevonden. Dit kan ook transacties betreffen die dateren van voor het ingaan van de zakelijke relatie tussen de cliënt en de instelling, maar die in het kader van de dienstverlening aan de cliënt aan het licht komen.

De wijziging van de definitie van ongebruikelijke transactie in artikel 1, eerste lid, onderdeel k, betreft een precisering van de verwijzing die naar artikel 15. De wijziging van onderdeel l, strekt eveneens tot een precisering van de verwijzing naar artikel 16.

(Onderdeel B)

Aan artikel 3, eerste lid, van de Wwft wordt een volzin toegevoegd: “Hiertoe laat de instelling de cliënt opgave doen van zijn identiteit.” Hiermee is beoogd tot uitdrukking te brengen dat het aspect van identificatie en verificatie van het cliëntenonderzoek bestaat uit een deel waarin informatie wordt opgevraagd en een deel waarin de opgevraagde informatie wordt geanalyseerd. Concreet moet een

instelling haar cliënt opgave laten doen van diens identiteit (identificatie), gevolgd door het controleren van de opgegeven identiteit (verificatie).

De wijziging van het tweede lid van artikel 3 strekt tot herstel van een feitelijke onjuistheid in onderdeel a. Het cliëntenonderzoek stelt de instelling niet in staat de cliënt te identificeren: de instelling zal de cliënt verzoeken zich te identificeren. Het cliëntenonderzoek moet de instelling vervolgens in staat stellen de opgegeven identiteit te verifiëren. Indien de cliënt verzuimt zich op verzoek van de instelling te identificeren, is het de instelling uiteraard verboden een zakelijke relatie aan te gaan met die cliënt of een transactie uit te voeren voor die cliënt. De wijzigingen van de onderdelen b en d expliciteren dat het identificeren van de uiteindelijk belanghebbende altijd dient te geschieden. De zinsnede “indien van toepassing” komt te vervallen, om onduidelijkheid over de aard van deze verplichting te voorkomen. Een instelling dient altijd de uiteindelijk belanghebbende te identificeren of vast te stellen dat deze er niet is. In elk geval zal onderzoek gedaan moeten worden naar het bestaan en de identiteit van de uiteindelijk belanghebbende, waarna in voorkomend geval de identiteit moet worden geverifieerd. Indien er geen uiteindelijk belanghebbende kan worden vastgesteld, dient te worden vastgelegd hoe tot deze conclusie is gekomen. De zinsnede “voor zover mogelijk” in onderdeel d wordt verwijderd. Daarmee moet beter tot uitdrukking worden gebracht dat een voortdurende controle op de relatie weliswaar een inspanningsverplichting is, doch in alle gevallen van toepassing is.

De nieuwe onderdelen van het tweede lid (d, f, g, h en i) zien op situaties waarin de instelling wordt benaderd door een natuurlijke persoon. De instelling dient na te gaan of de natuurlijke persoon die zich presenteert als cliënt voor zichzelf optreedt dan wel voor anderen. In het laatste geval dient de instelling die constellatie in aanmerking te nemen bij de risicobeoordeling van de zakelijke relatie en uit te voeren transacties. In geval aangenomen wordt dat de cliënt voor zichzelf optreedt, dient de instelling deze veronderstelling te toetsen in het kader van de monitoring van de zakelijke relatie op grond van artikel 3, tweede lid, onderdeel e. Aanleiding voor de introductie van deze verplichting is de praktijk van de inzet van zogenaemde stromannen, die handelen op eigen naam maar ten behoeve van (criminele) derden. Van instellingen wordt verwacht dat zij bekende geassocieerden van malafide derden hun dienstverlening ontzeggen, indien aannemelijk is dat deze niet slechts ten behoeve van zichzelf optreden, maar ook deels of volledig voor dergelijke derden. Van de natuurlijke persoon die zich niet als cliënt, maar als vertegenwoordiger van een cliënt presenteert, dient de instelling vast te stellen in hoeverre die persoon vertegenwoordigingsbevoegd is. Dit geldt bijvoorbeeld waar een natuurlijke persoon optreedt als bestuurder van een rechtspersoon.

Onderdeel i regelt dat instellingen bij een cliënt die een rechtspersoon is weten welke natuurlijke personen namens de rechtspersoon in rechte mogen optreden. Bij grote rechtspersonen kan dit een omvangrijk aantal natuurlijke personen zijn, waardoor de verplichting zeer bezwarend voor de instelling kan zijn. Het is dan voldoende dat de instelling de identificatie van de vertegenwoordigers van een rechtspersoon beperkt tot, bijvoorbeeld, de hoogste managementlaag en personen die bevoegd zijn om transacties met een hoge waarde te autoriseren. Het nieuwe zesde lid regelt hoe er

moet worden omgegaan met zogenaamde “trusts”: een Angelsaksische rechtsvorm die niet naar Nederlands recht kan worden opgericht, maar wel in Nederland wordt erkend. Een trust bezit geen rechtspersoonlijkheid, en kwalificeert om die reden niet als cliënt. De onderhavige verplichtingen zien dan ook op dienstverlening ten behoeve van een trust. In voorkomend geval moeten de stappen van onderdeel a tot en met g worden doorlopen, maar moeten ook zowel de instellers en de trustees als de begunstigen bekend zijn bij de instelling. De cliënt moet opgave doen van hun identiteit en de instelling moet deze opgegeven identiteit verifiëren.

Aan het derde lid van artikel 3 worden twee onderdelen toegevoegd. Onderdeel f expliciteert dat het land waar de cliënt gevestigd is of zijn zetel heeft aanleiding kan zijn cliëntenonderzoek uit te voeren, zelfs als artikel 6 toepassing is. Onderdeel g strekt ertoe gevolg te geven aan FATF speciale aanbeveling nummer 7 (SR VII). Ingevolge deze aanbeveling moet bij elke geldovermaking het ken uw cliënt vereiste worden toegepast. Verplichtingen ter zake gelden thans reeds op grond van Verordening (EG) nr. 2006/1781 van het Europees Parlement en de Raad van de Europese Unie van 15 november 2006 betreffende bij geldovermakingen toe te voegen informatie over de betaling; het overtreden van die verordening is beboetbaar op grond van artikel 27 van de wet. De voorgestelde wijziging strekt ertoe SR VII geheel over te nemen in nationaal recht, zodat voor instellingen helder en overzichtelijk is in welke gevallen een cliëntenonderzoek dient plaats te vinden.

Het vijfde lid van artikel 3 van de Wwft wordt aangepast. Dit lid bevat thans een uitzondering van de verplichting tot het verrichten van cliëntenonderzoek voor trustkantoren als bedoeld in artikel 1 van de Wet toezicht trustkantoren (Wtt). Tijdens de totstandkoming van de Wwft is ervan uitgegaan dat de Wtt al een verplichting tot het verrichten van cliëntenonderzoek bevat waardoor deze uitzondering een onnodige samenloop zou voorkomen. Echter is daarbij geen rekening gehouden met het feit dat een trustkantoor ook andere diensten kan aanbieden dan de diensten bedoeld in artikel 1, onderdeel d, van de Wtt. Met het verduidelijken van het vijfde lid van artikel 3 van de Wwft wordt deze omissie hersteld en wordt duidelijk gemaakt dat de bepalingen omtrent het cliëntenonderzoek, zowel die met betrekking tot het vereenvoudigd als tot het verscherpt cliëntenonderzoek, voor trustkantoren van toepassing zijn bij het verlenen van diensten die geen aangewezen trustdiensten zijn in de zin van artikel 1, onderdeel d, van de Wtt. Overigens heeft de desbetreffende toezichthouder, De Nederlandsche Bank N.V., aangegeven dat trustkantoren reeds thans onverminderd cliëntenonderzoek blijven uitvoeren.

Het nieuwe zesde lid expliciteert de verplichting voor instellingen om de verzamelde informatie over de cliënt actueel te houden. Dit impliceert dat de instelling periodiek de verzamelde gegevens controleert en bijwerkt. Een geschikte gelegenheid daartoe doet zich bijvoorbeeld voor wanneer de cliënt in persoon verschijnt bij de instelling. In de voorgestelde wijziging van artikel 3, negende lid (nieuw), wordt de ontheffingsgrondslag anders geformuleerd teneinde te expliciteren dat de ontheffing slechts aan instellingen kan worden verleend.

(Onderdeel C)

De voorgestelde wijziging van artikel 4 van de Wwft betreft een technische verbetering. De verwijzingen in het derde tot en met het vijfde lid van artikel 4 dienen slechts betrekking te hebben op het eerste lid van datzelfde artikel.

(Onderdelen D en G)

Voorgesteld wordt artikel 9 van de Wwft anders te redigeren. In de praktijk is gebleken dat deze bepaling niet voor alle betrokken instellingen voldoende duidelijk is. In de nieuwe opzet wordt de inhoud van het huidige artikel 9 overgeheveld naar artikel 5. In het nieuwe eerste lid van artikel 5 wordt nu een limitatieve opsomming gegeven van de instanties op welke het in de aanhef geformuleerde verbod niet van toepassing hoeft te zijn. In het huidige artikel 9 is een uitzondering opgenomen op artikel 5 in geval van de introductie van een cliënt door een instelling aan een andere instelling.

Op grond van artikel 5, eerste lid, onderdeel a, is het een instelling die een cliënt geïntroduceerd krijgt verboden om een transactie voor deze cliënt te verrichten tot dat de identiteit van de cliënt bekend is en is geverifieerd door de introducerende instelling en deze identificatiegegevens ook zijn overgedragen door de introducerende instelling aan de instelling bij wie de cliënt wordt geïntroduceerd. Daarnaast wordt het met de gekozen formulering duidelijker dat het onderzoeksresultaat, bedoeld in het eerste lid, onderdeel b, ook het resultaat kan zijn van een gezamenlijke inspanning van de introducerende en de ontvangende instelling. Zo zou het voor de introducerende instelling lastig kunnen zijn, of zelfs onwenselijk, het doel van een transactie of de beoogde aard van de zakelijke relatie vast te stellen. Denkbaar is dat de cliënt die informatie slechts wil delen met de instelling die uiteindelijk de dienst zal verlenen. In deze gevallen kan de introducerende instelling de cliënt opgave laten doen van zijn of haar identiteit en deze verifiëren, en onderzoek doen naar de uiteindelijk belanghebbende, waarna de ontvangende instelling de overige vereisten van artikel 3, tweede lid, zelf uitvoert. De instelling die de cliënt ontvangt heeft de uiteindelijke verantwoordelijkheid inzake de compleetheid en de beschikbaarheid van het voltooide cliëntenonderzoek. Er kan dus geen transactie worden verricht of zakelijke relatie tot stand komen voordat de gegevens zijn ontvangen.

Het nieuwe vijfde lid, verplicht de instelling om, indien een cliëntenonderzoek niet leidt tot het in artikel 5, eerste lid, onderdeel b, bedoelde resultaat en er zodoende geen zakelijke relatie tot stand komt, te bezien of er een melding moet worden gedaan van een ongebruikelijke transactie. Er kan tijdens het cliëntenonderzoek informatie worden gevonden waaruit een mogelijke intentie blijkt om de zakelijke relatie aan te wenden voor witwassen dan wel het financieren van terrorisme, zelfs als er nog geen sprake is van een concreet voorgenomen transactie. Indien bij de instelling het vermoeden bestaat van een verband met witwassen of het financieren van terrorisme moet een melding worden gedaan. Uiteraard kan het cliëntenonderzoek ook om andere redenen leiden tot het niet tot stand komen van een zakelijke relatie. Indien dit verband houdt met andere overwegingen bij de instelling is er uiteraard

geen melding vereist. Artikel 5 is verder aangepast omwille van de leesbaarheid. De aanpassing van artikel 6 hangt hiermee deels samen.

(Onderdeel E)

In de aanhef wordt geëxpliciteerd dat het vereenvoudigd cliëntenonderzoek slechts kan worden toegepast indien de informatie die de instelling heeft geen enkele indicatie bevat voor een normaal, dan wel een verscherpt cliëntenonderzoek.

(Onderdeel F)

Ook hier wordt aangegeven, dat in aanvulling op het in artikel 3, derde lid, onderdeel f, bepaalde, het land waar de cliënt is gevestigd of zijn zetel heeft, aanleiding kan zijn een verscherpt cliëntenonderzoek uit te voeren. Het ontbreken van een adequaat stelsel van anti-witwasregelgeving en adequaat toezicht in het land van herkomst kan aanleiding vormen om extra voorzichtigheid te betrachten alvorens een zakelijke relatie aan te gaan.

In het vierde lid wordt toegevoegd, dat de PEP maatregelen ook van toepassing zijn, indien niet de cliënt, maar de uiteindelijk belanghebbende een PEP is. Indien de uiteindelijk belanghebbende PEP is, zal ook een onderzoek, waarvan de intensiteit op risico gebaseerd is, moeten worden verricht naar de bron van het vermogen van de PEP en zal het senior management bij de instelling moeten bepalen of de zakelijke relatie wel of niet wordt aangegaan met de desbetreffende cliënt. Daarnaast wordt het toepassingsbereik van de maatregelen uitgebreid naar alle niet Nederlandse PEP's: in het vervolg zijn de maatregelen van toepassing op alle buitenlandse PEP's, onafhankelijk van de vraag of ze in Nederland woonachtig zijn.

Ten slotte wordt geëxpliciteerd dat bij het aangaan van een zakelijke relatie met of het uitvoeren van een transactie ten behoeve van een PEP het gehele vermogen van de PEP voorwerp van onderzoek is en niet slechts het gedeelte dat in de zakelijke relatie wordt ingebracht of bij een transactie wordt aangewend. Het nieuwe vijfde lid voorziet in de eventualiteit dat een cliënt of zijn uiteindelijk belanghebbende eerst na aanvang van de zakelijke relatie als PEP moet worden gekwalificeerd. In voorkomend geval zal een beslissing over het voortzetten van de zakelijke relatie door het senior management moeten worden genomen en de bron van het vermogen van de PEP worden onderzocht in aanvulling op het cliëntenonderzoek dat reeds voor de totstandkoming van de zakelijke relatie is verricht. De redelijke termijn waaraan in dit lid wordt gerefereerd is afhankelijk van de omstandigheden van het geval, van de instelling wordt in ieder geval verwacht dat hij de cliënt voortdurend controleert op basis van artikel 3 en zodra bekendheid ontstaat met de nieuw verworven PEP status wordt van de instelling verwacht dat deze voortvarend optreedt.

(Onderdeel H)

In het derde lid van artikel 11, wordt toegevoegd dat de documenten die worden gebruikt om de identiteit van een buitenlandse rechtspersoon die niet in Nederland is gevestigd te verifiëren uit onafhankelijke bron afkomstig moeten zijn.

(Onderdelen I, J en K)

Het Meldpunt ongebruikelijke transacties en het Bureau ter ondersteuning van de Landelijk officier van Justitie inzake MOT-aangelegenheden van het KLPD zijn bij instellingsbesluit d.d. 21 september 2010 van de Minister van Veiligheid en Justitie samengevoegd in de Financial Intelligence Unit Nederland i.o. In het verlengde hiervan wordt voorgesteld om het meldpunt in deze wet voortaan aan te duiden als “Financiële inlichtingen eenheid”, in afkorting “FIE”. De gekozen naam markeert meer dan de termen “Meldpunt ongebruikelijke transacties” of “meldpunt” de – onder andere door de Financial Action Task Force verlangde – zelfstandige en onafhankelijke positie. De term Financiële inlichtingen eenheid wordt tevens gebruikt in de derde witwasrichtlijn en laat zich in vertaling – “Financial Intelligence Unit” – gemakkelijk gebruiken in internationaal verband. Dit laatste is van belang omdat internationale samenwerking een belangrijke taak van de Financiële inlichtingen eenheid is.

(Onderdeel L)

Voorgesteld wordt om in onderdeel c van artikel 13 te verduidelijken wat wordt verstaan onder berichten over de afdoening van de melding. In de praktijk bleek onduidelijkheid te heersen over de inhoud van deze verplichting. De Financiële inlichtingen eenheid verzorgt drie soorten terugkoppeling over ontvangen meldingen. Het gaat allereerst om het verstrekken van een ontvangstbevestiging aan de meldende instelling. Dit is voor de instelling van belang, in het bijzonder ook in verband met de vrijwaring als bedoeld in de artikelen 19 en 20. Verder verstrekt de Financiële inlichtingen eenheid – mede naar aanleiding van de meldingen van een bepaalde instelling – op geaggregeerd niveau informatie over trends en fenomenen, zodat instellingen daarmee rekening kunnen houden bij het naleven van de verplichtingen die uit deze wet voortvloeien. Ten slotte zal de Financiële inlichtingen eenheid in voorkomende gevallen informatie verstrekken over de positieve resultaten in de zin van vervolging en veroordeling wegens strafbare feiten, waaraan een melding heeft bijgedragen (vgl. Kamerstukken II 31 238, nr. 3, blz. 25). De informatie wordt conform de daarvoor geldende regelgeving via de Financiële inlichtingen eenheid worden verstrekt door het openbaar ministerie. Dergelijke informatie kan voor de instellingen en hun medewerkers een belangrijke stimulans zijn bij het voldoen aan de voorschriften van deze wet en uiteraard bijdragen aan hun kennisniveau met betrekking tot witwaspraktijken.

(Onderdeel M)

De voorgestelde wijziging betreft de toevoeging om bij algemene maatregel van bestuur regels te stellen over koppeling en verbanden tussen het register van de FIE en andere verzamelingen van persoonsgegevens. Verder wordt de voorgesteld om een mogelijkheid op te nemen om bevoegdheden die op grond van de Wet politiegegevens toekomen aan de Minister van Veiligheid en Justitie te mandateren aan het hoofd van de Financiële inlichtingen eenheid.

(Onderdeel N)

Voorgesteld wordt om in overeenstemming met de FATF-aanbevelingen de verplichting op te nemen een verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transactie onverwijld te melden nadat het ongebruikelijke karakter van de transactie bekend is geworden.

In de opzet van artikel 16, eerste lid, was gekozen voor een termijn van uiterlijk veertien dagen. De memorie van toelichting verduidelijkte dat de periode van veertien dagen voor het melden van een transactie moest worden gezien als een maximum termijn. Zeker in het geval een instelling wordt geconfronteerd met een transactie die een sterk vermoeden van witwassen of financieren van terrorisme oproept, ligt het voor de hand dat zo spoedig mogelijk tot melding wordt overgegaan. Voor het verwerken van dergelijke “spoedmeldingen” zijn in de praktijk afspraken gemaakt tussen de Financiële inlichtingen eenheid, het Openbaar Ministerie en een aantal grote instellingen (zie Kamerstukken II 31 238, nr. 3, blz. 28).

In het FATF-rapport wordt echter voorgesteld de norm om te keren: uitgangspunt moet zijn het onverwijld melden van een ongebruikelijke transactie aan de FIE. Daar kan op deze plaats aan worden toegevoegd dat dit in ieder geval binnen veertien dagen zal zijn, maar zoveel eerder als melding door de instelling feitelijk mogelijk is.

(Onderdeel O)

Voorgesteld wordt om artikel 17, eerste lid, anders te formuleren. Thans lijkt de grondslag voor het opvragen door de Financiële inlichtingen eenheid van nadere gegevens bij een instelling die een melding heeft gedaan te berusten op artikel 13, onderdeel b. Die bevoegdheid vloeit echter rechtstreeks voort uit artikel 17, zij het dat zij slechts door de FIE kan worden aangewend ter uitvoering van de taak, bedoeld in artikel 13, onderdeel b, van de Wwft. Met de wijziging is geen inhoudelijke aanpassing van de bevoegdheid beoogd.

(Onderdelen P en Q)

Met de voorgestelde wijzigingen in artikel 19 en 20 wordt opvolging gegeven aan de aanbevelingen van de FATF in het rapport van Nederland met betrekking tot de strafrechtelijke vrijwaring en de civielrechtelijke vrijwaring voor instellingen en hun medewerkers, wanneer deze een melding van een ongebruikelijke transactie hebben verricht. In FATF-aanbeveling 16 verbindt aan beide soorten vrijwaring het vereiste dat de meldende instelling of medewerker de melding te goeder trouw verricht. Als het criterium “te goeder trouw” wordt toegepast op de strafrechtelijke vrijwaring zoals opgenomen in artikel 19, eerste en tweede lid, dan lijkt de daarin voorziene vrijwaring te ruim. Daarentegen lijkt het in artikel 20 opgenomen vereiste van “in redelijkheid kunnen komen tot” restrictiever dan het criterium van goede trouw. Voorgesteld wordt het criterium ‘te goeder trouw’ uit de FATF aanbevelingen over te nemen in beide artikelen. Aan artikel 20 wordt een lid toegevoegd opdat de civielrechtelijke vrijwaring ook geldt voor de personen die werkzaam zijn voor een instelling.

(Onderdeel R)

De wijziging van artikel 23 strekt ertoe deze bepaling beter in lijn te brengen met artikel 28 van de derde witwasrichtlijn. Het betreft het zogenoemde “tipping off”-verbod: instellingen en hun medewerkers mogen de cliënt niet op de hoogte brengen van het gegeven dat een transactie aanleiding geeft of heeft gegeven tot het doen van een melding aan de FIE.

(Onderdeel S)

De wijziging van artikel 24, vierde lid, van de Wwft betreft onder andere een technische verbetering. Thans wordt gerefereerd aan in het eerste en derde lid genoemde artikelen, terwijl in die leden geen artikelen zijn genoemd. Bedoeld is te refereren aan het toezicht op de naleving van de wet en Verordening nr. 2006/1781/EG van het Europees Parlement en de Raad betreffende bij geldovermakingen te voegen informatie over de betaler. Met de voorgestelde wijziging wordt dit tot uitdrukking gebracht.

(Onderdelen T en U)

De wijzigingen voorgesteld in de verwijzingen opgenomen in deze onderdelen strekken tot aanpassing van de mogelijkheden tot het opleggen van een last onder dwangsom of een bestuurlijke boete met het oog op wijzigingen elders.

Op grond van het huidige tweede lid van de artikelen 26 en 27 kan de naleving van de Wwft door advocaten, notarissen en accountants niet worden gehandhaafd langs bestuurlijke weg. Overtredingen door deze beroepsbeoefenaren van voorschriften op grond van deze wet zijn daardoor thans alleen langs tuchtrechtelijke weg handhaafbaar op grond van schending van de algemene beroepsnormen. Zowel de handhavingspraktijk van de afgelopen jaren als het rapport inzake de evaluatie van de tuchtrechtelijke handhaving van de Wwft hebben aanleiding gegeven tot het heroverwegen van het tuchtrecht als handhavinginstrument voor de naleving van de Wwft (zie M. Faure, H. Nelen en N. Philipsen, Evaluatie tuchtrechtelijke handhaving Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme en haar voorlopers, METRO, Maastricht 2009). In de beleidsreactie op voornoemd rapport (Kamerstukken II 2010/11, 29 911, nr. 47) is tot het oordeel gekomen dat effectievere handhaving van de Wwft mogelijk is door tevens bestuursrechtelijke handhaving mogelijk te maken, waarbij de toezichthouder een bestuurlijke boete kan opleggen, en, indien nodig, een last onder dwangsom kan geven. Met de wijziging van de artikelen 26 en 27 wordt voorzien in de mogelijkheid van bestuurlijke handhaving op grond van de Wwft. De toezichthouder op deze beroepsgroepen kan voor deze weg kiezen naast de – ook in de toekomst nog steeds openstaande – weg van het indienen van een klacht bij de tuchtrechter. Een tuchtrechtelijke aanpak zal met name toegevoegde waarde hebben in die gevallen waarin de oplegging van specifiek tuchtrechtelijke maatregelen, zoals schorsing of de ontzetting uit het ambt of beroep, is aangewezen.

(Onderdeel V)

Met de toevoeging van een nieuw derde lid aan artikel 31 Wwft wordt voorzien in de handhaving van naleving van voorschriften op grond van deze wet door advocaten en notarissen. De bevoegdheden

die op grond van overige bepalingen van hoofdstuk 4 van deze wet normaal gesproken toekomen aan de Minister van Financiën worden opgedragen aan de organen aan wie het (overige) toezicht op deze beroepsgroepen is opgedragen.

(Onderdelen W en X)

Voorgesteld wordt in de aanhef van artikel 33 op te nemen dat een instelling de gegevens van een cliënt ook vastgelegd dient te hebben indien de cliënt wordt geïntroduceerd door een andere instelling conform de procedure van artikel 5, eerste lid, onderdeel a (nieuw). Daarnaast wordt de formulering aangepast aan het in dit voorstel gewijzigde cliëntbegrip. Het nieuwe tweede lid moet beter tot uitdrukking brengen wat van instellingen wordt verwacht ter zake het bewaren van gegevens over de cliënt. De aanpassing van artikel 34 is hieraan gerelateerd: alle gegevens betreffende een melding van een ongebruikelijke transactie dienen op direct opvraagbare wijze te worden bewaard voor in ieder geval vijf jaren nadat de melding is gedaan. In een opsporingsproces moeten alle individuele transacties, tot vijf jaren nadat de zakelijke relatie is beëindigd of de transactie is uitgevoerd, volledig kunnen worden gereconstrueerd zodanig kan worden nagegaan welke partijen op welke wijze betrokken waren bij een transactie. Voorts wordt geregeld dat de FIE kan bepalen dat een instelling de gegevens over bepaalde cliënten of transacties langer moet bewaren: tot maximaal vijf jaar na afloop van die termijn. Daardoor kan bewerkstelligd worden dat die gegevens langer beschikbaar blijven binnen die instelling ten behoeve van de complianceprocessen van die instelling. Dit kan van belang zijn, omdat niet zelden pas op laat moment, mogelijk net voordat de gegevens over de desbetreffende transacties worden vernietigd, analyses van de FIE erop wijzen dat de transacties verband houden met of deel uitmaken van een reeks ongebruikelijke transacties van recenter datum. Deze bevoegdheid kan alleen worden aangewend indien daarmee een zwaarwegend belang, gerelateerd aan de taken van de FIE is gediend. Ten slotte wordt geregeld welke bescheiden moeten worden bewaard ingeval van transacties of een zakelijke relatie ten behoeve van een trust. Dit is een aanvulling op artikel 3, tweede lid, onderdeel h.

(Onderdeel Y)

Met de voorgestelde wijziging van artikel 35 van de Wwft, die strekt tot het op peil houden van de kennis van werknemers, wordt toegevoegd dat opleidingen “periodiek” moeten worden gevolgd. Voldoende kennis en bewustzijn bij medewerkers van instellingen is van belang om risicogeoriënteerde beleid effectief te laten zijn en het potentieel van de subjectieve indicator te benutten. Medewerkers van instellingen moeten in staat zijn om het ongebruikelijke van een transactie te herkennen, ook als deze niet reeds ongebruikelijk is op grond van de objectieve indicatoren. Daarnaast wordt geëxpliciteerd dat de opleiding mede dient te omvatten hoe medewerkers een cliëntenonderzoek conform deze wet kunnen uitvoeren. Tevens worden instellingen verplicht adequate maatregelen treffen teneinde witwassen en het financieren van terrorisme door toepassing en ingebruikneming van nieuwe technologieën in het economische en betalingsverkeer te voorkomen. Het betalingsverkeer wordt steeds verder geautomatiseerd, waardoor er veel minder contact in persoon is tussen een instelling en een cliënt.

De extra risico's die hieraan nu en in de toekomst verbonden zijn dienen door instellingen op adequate wijze te worden ondervangen. Meer in het algemeen verplicht het artikel instellingen waakzaam te zijn voor het risico van misbruik van nieuwe technologische ontwikkelingen voor witwassen of het financieren van terrorisme en adequate maatregelen te nemen om eventueel misbruik te voorkomen.

(Onderdeel Z)

De voorgestelde wijziging van artikel 38 strekt ertoe te verduidelijken dat de uitzondering op het verplichte cliëntenonderzoek slechts geldt voor zover dit onderzoek materieel reeds heeft plaatsgevonden conform de Wet identificatie bij dienstverlening of niet verplicht was op grond van die wet. Zodoende gelden de verplichtingen bedoeld in de onderdelen a, b, c en d van artikel 3, tweede lid, van de wet in beginsel onverkort met betrekking tot cliënten die reeds zijn geïdentificeerd onder het regime van de Wet identificatie bij dienstverlening. Ten aanzien van die cliënten gelden eveneens onverkort de verplichtingen van artikel 8, vierde lid, betreffende politiek prominente personen. Ook indien sprake is van een zogenaamde 'doorlopende opdracht' dienen de na 1 augustus 2008 verrichte werkzaamheden voor die cliënt te worden beschouwd als nieuwe transacties onder de Wwft (hetgeen ook al zo was onder de Wet identificatie bij dienstverlening en de Wet melding ongebruikelijke transacties). Het ligt voor de hand aan de nieuwe verplichtingen uitvoering te geven op een natuurlijk moment, bijvoorbeeld bij het eerstvolgend contact met de cliënt. Indien het gaat om een bestaande cliënt die inmiddels als politiek prominente persoon dient te worden aangemerkt moet net als bij een nieuwe cliënt de beslissing om de zakelijke relatie aan te gaan, of in dit geval voort te zetten, worden genomen of goedgekeurd door een persoon die daartoe door de instelling is gemachtigd.